

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vreja in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 4. zvezka.

Tretjerednikom Avstrije	97
Življenje sv. Roze Viterbske, device III. reda sv. Frančiška	
3. Sv. Roza živi spokorno v samoti (1243—1247)	99
Tolažila sv. vere. Upanje	104
Bl. Jakob, Zaderčan, sp. 1. reda	109
Bl. Bernardin Feljterski. III. Poglavlje. Bogoslovec v Benetkah. — Učitelj redovni mladini. — Apostolska priprava	111
S Kitajskega. Misijonska poročila p. Petra Baptista	114
Naša Kostanjevica. Zgodovina cerkve in samostana. 6. P. Klar Vaskotti. — VI. P. Klar ko pisatelj	120
Iz ljubljanske ženske skupščine III. reda	122
Iz Zatičine	124
Priporočilo v molitev	126
Zahvala za vslišano molitev	127
Za kitajski misijon	127
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1910. Mesec aprilj	128

V GORICI
Narodna Tiskarna
1910.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici

Razne jezikovne novosti.

Od več dobro nam želečih strani se poprašuje, kako je z našo „evallijo“ in kako z našo tahigrafijo“ — tahipantografijo“ ali „pantahigrafijo“ — „vseberzopisom“, ali kaker bi se ta reč najbolje mogla imenovati. Nekoliko odgovora na tem mestu morda bo komu ljubo.

Kaker je znano, se je prav te dni esperanto začel širiti tudi po našem Slovenskem in stara po Gabelsbergerjevi posneta slovenska stenografija se nam ponuja v novi boljši izdaji. Natorno! Kaker skuša Zamenhof in njegova šola pod svojo zeleno zastavo zbrati in ohraniti vse, kar hrepeni po jeziku, ki bi se ga lahko mogel naučiti ves svet, tako skušajo Gabelsbergerjevi zvesti učenci na Nemškem in pri nas vzdržati svojo več ali menj svojim namenom vstrezajočo staro stenografijo. Ali čas hiti naprej. Dobro staro se mora vmikati novemu boljšemu. Čast Gabelsbergerju in njegovi iznajdbi, čast tudi Schleyerju in njegovemu volapüku, Zamenhofu in njegovemu esperantu! Ali kaker se je moral volapük vmekniti esperantu, tako se bo moral esperanto kaj boljšemu, tako se bo tudi Gabelsbergerjeva težka pisava morala sčasoma vmekniti kaj lažjemu in boljšemu, tako na Nemškem in prav tako pri nas. Res jo Stolze-Schreyeva „zedinjenščina“ (Einigungssystem) malodane že dohaja.

Po naših krajih je sicer ta še malo znana, vender je zdaj prirojena tudi že za našo slovenščino. „Strokovna priloga nemškega berzopisca“ (Fach-Beilage zum Deutschen Stenographen. Herausgegeben von H. Steffenhagen, Berlin C. 2. Breiterstr. 21. II.) je prinesla meseca oktobra in novembra lanskega leta za nas znameniten spisek „Slovenische Stenographie Übertragung des Einigungssystems Stolze Schrey auf die slovenische Sprache von Franz Skobl“. Pisavec govori najprej prav na kratko o zgodovini našega slovstva in našega knjižnega jezika; nadalje o prvem (Bezenšekovem) prenosu Gabelsbergerjevega sestava na našo slovenščino in o svojem „Osnovnem pregledu“, ki je pisan večinoma slovenski. Ta pregled obsega: I. Znamenja II. Izražanje samoglasnikov in simbolični „j“. III. Kratice. IV. Zveza. Vzorec pisave. Vergleichende Schriftprobe der slovenischen Übertragungen — nach Stolze Schrey — nach Gabelsberger“. Na koncu spisa stoji: „Anmerkung. Denjenigen Schriftgenossen, die der slovenischen Schriftsprache mächtig sind, diene zur Kenntnis, dass Herr Franz Skobl, Triest, Via del Boschetto 5, Unterrichtsanmeldungen entgegennimmt“. —

Ali je bila ta naša nova stenografija že v katerem domačem listu naznanjena in ocenjena, meni ni zrano. Kaj hočem reči jaz o

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVII. tečaj

V Gorici, 1910.

4. zvezek.

Tretjerednikom Avstrije.

Ko je bil 17. listopada 1907 prvi avstrijski tretjeredni dan na Dunaju sklenjen, se je povsod po avstrijskih deželah tretji frančiškanski red začel zbuhati iz svojega smertnega spanja. Tako potrebna organizacija redovnih občin se je začela prijemat, misel na vkupno delo na družabnem in dobrodelnem polju je začela vstopati v duhovno življenje tretjerednikov. Z opravičenim ponosom pravimo: sadovi prvega avstrijskega tretjerednega dne so bili jako dobri. Cvetiče redovne občine na jugu in na severu našega cesarstva pričajo o novem duhu, ki poživlja tretji red.

Slepilo pa bi se vdajali, ke bi hoteli prezirati, da je treba še dosti več storiti. Pred vsem nam manjka enotnost, zavestno poganjanje proti skupnemu cilju in koncu, proti kateremu morajo biti obrnjena vsa naša velika dela. Splošna organizacijska postava, ki bi od vseh redovnih občin zahtevala red in vrejeno vodstvo opravkov, centralizacija vodstva s predstojništvom za vso državo na čelu, to so odločne zahteve prihodnosti, da to, kar se je že doseglo, zopet k nič ne pride in tretji red kmalu spet mogočna terdnjava vzorov kerščanskih narodov avstrijskih postane.

Da se pa te potrebne zahteve dosežejo, sklicuje podpisani odbor drugi avstrijski tretjeredni dan za sredo kimavca v zgorami ovenčano glavno mesto tiroljske dežele. Drugi shod avstrijskih tretjerednikov se ima sniti v okviru VII. splošnega avstrijskega katoliškega dne, ki bo kakor znano 1. in 2. teden meseca kimavca v Inzbruku.

Velike in težke naloge nas čakajo, že denes bi prosili za podporo vse kroge, ki se zajemljejo za nje.

Po koncu, avstrijski tretjeredniki, na drugi avstrijski tretjeredni dan!

Ta shod ima biti mejnik v zgodovini tretjega reda v Avstriji. Že denes prosimo vse tretjerednike, naj bodo aposteljni velikega dela, ki smo se ga lotili, ne sebi v slavo, temuč za sveto reč tretjega frančiškanskega reda. Mi moramo priti k zavesti svojih moči, da smo največe katoliško združenje svetovnih ljudi, da imamo govoriti mogočno besedo in jo bomo ob pravem času tudi govorili.

Natančniši načert zborovanja se bo objavil v katoliških dnevnikih in v tretjerednih listih vseh jezikov.

Vzemimo si v zgled zborovanja italijanskih in francoskih tretjerednikov poslednjih let in delajmo že zdaj, da bo drugi shod avstrijskih tretjerednikov kerščanskim narodom v blagoslov.

Tretjeredniki, prikažite se v množicah k II. avstrijskemu tretjerednemu dnevnu!

Inzbruk, meseca svečana 1910.

Pripravljalni odbor:

Častno predsedništvo:

P. Gebhard Spiegel r. m. b., provincijalj severno-tiroljske frančiškanske okrajine.

P. Angelj Stummer r. m. kap., provincijalj severno-tiroljske kapucinske okrajine.

Predsednik: Janez Mennel, vodja deželne denarnice.

I. namestni predsednik: P. Peter Pavelj Ebner, r. m. b. vodja III. reda.

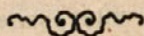
II. namestni predsednik: P. Gavidencij Koch, r. m. kap. vodja III. reda.

I. zapisnikar: P. Ambrož Thaler, r. m. b. urejevalec.

II. zapisnikar: Emilj Kallinger, c. kr. officijant. De-
narničar: Vigilj Kofler.

Svetovavci: Jožef Počka, c. kr. okrajni predstojnik v
P., Dr. Frančišek Reinisch, c. kr. finančni komisar, Dr.
phil. Alojzij Waibl, Vincencij Murr, tergovec, P. Ce-
lerin Thaler. r. m. kap., Frančišek Lun, tergovec, Fran-
čišek Hohenrieder, pekovski mojster.

(Vsi dopisi, ki se tičejo tretjerednega dne naj se pošiljajo
na I. zapisnikarja odbora: Redakteur P. Ambros Thaler O. F.
M. in Innsbruck).

Življenje sv. Roze Viterbske,

device III. reda sv. Frančiška.

(P. E. P.)

3. Sv. Roza živi spokorno v samoti 1243 — 1247.

Za napredek v dobrem je samotno in skrito življenje ne-
precenljive vrednosti. Tako življenje združuje dušo tesno z Bo-
gom, očiščuje serce, uterjuje voljo in dela duše junaške. Na-
vadno so se duše, ketere je Bog za velike reči odločil, priprav-
ljale v samoti na svoj poklic. Poglejmo Gospoda samega.
Preden začne svoje javno življenje, se skriva v samotno pu-
ščavo, da se tamkaj pripravi na svoj poklic. — Dvanajststo
let pozneje se sv. Frančišek umakne posvetnemu hrupu v tihi
berlog, kjer premišljuje, joka, moli ter se tako pripravlja na
ternjevo pot vboštva in evangelijskega oznanjevanja. Tudi sv.
Ignacij se pogumno loti boja zoper greh in krivo vero, potem
ko se je na to pripravil sè skritim življenjem v Manrezi. Ta-
kih in podobnih zgledov nam ponuja zgodovina svetnikov vseh
krajev in vseh časov.

Tudi našo svetnico je Bog spolnil v samoti, kjer ji je
jasno razodel njen poklic, jo vterdil za boj, jo oborožil za
zmago.

Že delj časa je čutila sv. Roza v sebi prav posebno močno
nagnenje k molitvi in neki notranji glas jo je nagovarjal, naj
popolnoma zapusti svet. Neketeri pisavci terdijo, da je takrat
v prvič prosila redovnice sv. Marije, naj jo sprejmejo v sa-

mostan, toda te je radi njene mladosti — deklica je bila stara šele osem let — niso hotele sprejeti. To sporočilo pisateljv sicer ni neverjetno, vendar pa gotovih dokazov za to nimamo. Pač pa je gotovo to, da je kot osemletna deklica sklenila, da bo v svoji domači hiši strogo samostansko, — da, puščavniško — živela. Za zveršitev tega njenega naklepa so nastopile ob koncu l. 1243. prav ugodne razmere. Mesto Viterbo se je bilo srečno otreslo terde vlade Friderikove in je uživalo pod milo papeževo vlado mir, ki seveda ni dolgo trajal.

Svetnica si zbere v domači hiši boren in temen kotiček za svojo celico. Priče, ki so bile pozneje zaslišane, nam to celico takole popisujejo. „Ta celica je bila jako tesna in ječi podobna. Bila je deset pedi dolga in štiri in pol pedi široka“. (Po naši meri je bila tedaj $4\frac{1}{2}$ m dolga in 2 m široka). Edino okence te celice je bilo tako majhino, da bi bil mogel komaj otrok skozi. Pohišstvo v njej je bila le borna postelja in majhin aljtarček.

V svojo prostovoljno ječo zaperta se Roza prepusti svoji goreči ljubezni do križanega Jezusa. Ničesar drugzega ne želi, po ničemer ne hrepeni, kakor le po posnemanju svojega božjega Odrešenika in po njegovem dopadajenju. Nepopisljivo ostro in spokorno je bilo tedaj njeno življenje; toda pri vsej svoji strogosti je občutila Roza vsled združenja s svojim nebeškim ženinom rajsko veselje v svojem sercu. Njeno pokorjenje je bilo toliko, da se niti popisati ne da. Omenim le, da je na golem telesu nosila spokorno, bodečo srajco. Vsak dan se je bičala po večkrat s toliko silo, da je pogosto nezavestna padla na tla, s kervjo pokropljena. Dostikrat se je zderžala po več dni vsake hrane; pa tudi navadno je zaužila le toliko kruha, da je bil sploh čudež, da je mogla živeti. Mnogokrat je bedela do jutra — in ako jo je spanje premagalo, se je kmalu zopet vspela kvišku, da se je terpinčila z novimi pokorili.

Skerbni stariši, ki so iskreno ljubili svojo hčerko, so se silno strašili, ko so videli Rozino spokorno življenje. Vse so storili, da bi jo odvernili od njene prevelike ostrosti. Nekega dne ji je rekel oče: „Lase ti populim, ako ne opustiš, kar počneš“. Svetnica mu pa odgovori: „Za svojega Gospoda Jezusa Kristusa sem pripravljena vse preterpeti. Saj je tudi on preterpel toliko bolečin in sramote za nas. Tudi njemu so bi-

riči pulili brado in lase“. — Oče nadaljuje: „Ako ne odnehaš, te z vervmi privežem“. Ona pa reče: „Ko so bičali mojega Zveličarja, so ga privezali na steber. Ne bojim se torej iz ljubezni do njega nositi vezi. Oče nikar me ne odvracajte od od mojih pokoril! Ako me pustite delati, kar hočem, tedaj vas bo Bog blagoslovil in dal vam bo v nebesih pri svojih angeljih sedež. Ako se boste upirali božji volji, pa bo vaš trud zastonj. Ne morem vas slušati; Bog sam mi veli tako živeti“.

Hčerine besede so genile očeta in ves solzan ji je rekel: „Stori v božjem imenu to, kar Gospod od tebe zahteva!“

Sedemindvajset let poprej je stal tudi sv. Frančišek pred svojim očetom in se je upiral volji, ki ga je ovirala v njegovem poklicu. Toda bogati meščan in tergovec asiški ni bil tako velikodušen, kaker priprosti mož iz ljudstva ubogi dninar viterbski. Frančiškov oče je ostal v svoji termi in preklel celo svojega sinu. Dragi bravec, glej razloček in spoznaj, da je bogastvo breme, ki pritiska na zemljo naše serce in nam ne da razumeti potov Gospodovih. Nikar se tedaj ne čudi, da je toliko bogatinov gluhih za vse navdihe milosti in da je toliko izobraženih slepih za vse dokazé božje previdnosti.

Čistost življenja združena s križem, keterega veselo sprejmemo, da, goreče iščemo, to je kraljeva pot, ki vodi k Bogu. Ni se torej čuditi, da je naša svetnica, ki nikedar ni zgubila svoje kerstne nedolžnosti, vsaki dan pa rastla v ljubezni do terpljenja in zatajevanja, tako naglo dospela do najviših stopenj duhovnega življenja. V Boga zatopljena je preživela celi dan in večo polovico noči. Iz te zatopljenosti je noben posveten šum ni mogel prebuditi. Tu in tam so njeni stariši, ali drugi znanci tiho odperli vrata, da bi uživali pogled na to nebeško zatopljenost, in našli so jo večinoma kaker bi bila mrtva ali nezavestna. Njeno telo je bilo neobčutljivo; zdramila se je še le čez več ur.

Svetnica je menila, da se je svetu popolnoma in za vselej odtegnila, zato ni hotela imeti nikakega stika z njim. Vender svetu ni ostala neznana. Večkrat se je kar terlo ljudstva krog njene celice. Vse se ji je hotelo priporočiti v molitev ali slišati par spodbudljivih besed iz njenih ust. Njeni opomini so dobre poterjevali v dobrem in dramili grešnike k pokori. Opominjala je k spolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedi, k pokorščini do sv. cerkve in vdanosti do njenega poglavarja.

Bog se pa od nikoger ne da prekositi v svoji radodarnosti in velikodušnosti. On poverne stotero vsako našo žrtev. Tako je tudi nepretergano Rozino molitev poplačal z izrednimi milostmi in čudežnimi razodevenji. Bog ji je v prikaznih večkrat pokazal žalostno stanje narodov in njih grozne pregrehe. Svetnica je videla, kako padajo grešniki v pekel kaker snežinke po zimski na zemljo. Peklensko brezdnost se je odperlo pred njo in smela je gledati in premišljevati njega strašne kazni. Pogubljene je videla ogernjene v ogenj, videla je, kako se zvijajo v plamenu, ki nikedar ne ugasne. Poslušala je v serce segajoče vzdihne duš, katerih največja nesreča je, da ne morejo več ljubiti. Pogled na te martre jo je napolnil s tolikim strahom in tolikim sočutjem, da bi bila tisočkrat rada umerla, če bi bila mogla le eno dušo obvarovati pekla.

V drugih zamaknjenjih je bila zopet — kaker nekedaj sv. Pavel, v nebesa povzdignjena. Okusila je nekoliko veselje zveličanih; videla je njih blaženost in udeleževala se je njih sreče. Mnogo ranjkih se ji je po smerti prikazalo in čisto natančno je spoznala njih stanje v večnosti. Tako je večkrat videla ljudi, katerih ni nikedar poznala, kateri so po dvajset let pred njenim rojstvom umerli; povedala je njih ime, stan in njih domovino. Vedela je za njih grehe in njih čednosti. Res čudovito jo je Bog razsvetljeval beržkone z ozirom na to, kar jo je čakalo v prihodnosti. Treba je bilo devico ojunačiti za vse poskušnje, katerim je šla nasproti, užgati v nji gorečnost in ji dati poguma z deloma strašnimi, deloma tolažljivimi prikaznimi. Kaj tacega pri svetnikih ni nič nenavadnega. Tudi marternike je Bog pokrepčal pred njih terpljenjem z razodetji, ki so merile na večnost.

Dve leti in pol je živela Roza v samoti v najstrožim pokorjenju. Tedaj se je loti huda in nevarna bolezen. Nepretergani njeni posti, dolgo njeno bedenje, ostro bičanje in pa bivanje v tesni in vlažni celici je tako oslabilo njene telesne moči, da se je je lotila jetika. Petnajst mesecev je ležala devica v postelji in strašno jo je trapila bolezen. Pa tudi tedaj je ostala zbrana in nepopisljivo poterpežljiva. Nikedar se ni čulo zdihovanje iz njenih ust; ako je povzdignila glas, se je to zgodilo le zato, da je slavila Boga.

Samo eno je bilo, kar je žalilo njeno dušo. Žalovala je, da se ni mogla več tako oestro pokoriti. Večkrat je prosila

svoje stariše ali pa prijateljice, naj jo neusmiljeno z bičem pretepo, da bi mogla vsaj nekaj terpeti za svojega Zveličarja. Ker je pa ta njena prošnja seveda neuslišana ostala, se je obrnila do Boga; sè solzami je prosila, naj pomnoži njeno terpljenje, naj terpinči njeno telo z najhujšimi bolečinami. Ako pa ni vredna, da bi jo Bog v tem uslišal, tedaj prosi, naj jo vzame k sebi in jo reši pregnanstva. Svetnica je imela življenje brez terpljenja pa največo kazen. Kaker pozneje sv. Terezija, tako je tudi sv. Roza vedno ponavljala sè vso gorečnostjo in prisercnostjo besede: „Ali terpeti ali pa vmreti“.

Leta 1247. meseca junija se ji je bolezen tolikanj shujšala, da so bili vsi prepričani, da niti prihodnjega dneva ne bo dočakala. To je bila u. a., ko je odvil Gospod zagrinjalo, ki je pokrivalo prihodnost, izpred njenih oči ter jo poklical k novemu življenju. Prišel je čas, da stopi Roza iz samote, se pokaže svetu ter ga, kaker nekedej preroki, kaker Debora in Judita, navduši za boj zoper sovražnike, zatiravce sv. cerkve.

Na predvečer sv. Janeza Kerstnika jo napade tolika slabost, da so vsi mislili, da nastopi zadnji boj. Hitro se raznese ta novica po mestu in kmalu je bilo v njeni celici vse polno deklet in pobožnih žen, ki so hotele pričujoče biti v tej važni uri in družiti svoje molitve z molitvami svetnice. Že se skoraj ni več čutilo, da ji še bije žila in dihanje je tako ponehalo, da so okoli stoječi mislili, da je deklica že vmrla. Kar odpre Roza oči in na njenem obrazu se zopet bere življenje. Polna zdravja se vzdigne takorekoč popolnoma spremenjena iz postelje ter zakliče: „O vi vsi, ki ste tukaj, zakaj ne pozdravite kraljice angelov in svetnikov? Ali je vidite, kako se nam bliža? Hitimo ji naproti in pokleknimo pred njo!“

Pri teh besedah pade Roza na tla, ostane z razprosterimi rokami dolgo časa zamaknjena in premišljuje z očmi in dušo vsa vtopljena nadnaravno lepoto.

Prečista Devica Marija se je takrat res prikazala svetnici. Tako je pozneje večkrat sama pripovedovala. To njeno lastno sporočilo se je nepokvarjeno ohranilo. Mati božja, tako je rekla, je bila oblečena v sneženo belo obleko. Na glavi je imela zlato z dragocenimi kamni olepšano krono. Na njenem obličju je bila razlita nepopisljiva lepota in čudovita miloba. Z veličastvom kraljice se je družila ljubeznivost matere. Luč, bolj

svitla kaker sonce, jo je obdajala. Okrog Marije pa je bilo vse polno svetnic.

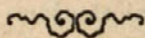
Milo je pogledala Marija dekle in ji ljubeznivo rekla: „Jaz sem roža brez madeža; jaz sem vedno dišeča cvetlica, jaz sem vsled božje moči rodovitna z najlepšo in naj čistejšo lilijo kronana mladika. Ljuba hči, ti me vidiš denes kaker nevesto velikega kralja olepšano z draginjami in obdano od čistih devic, ki so moje častno spremstvo. Obleci se tudi ti praznično in pojdi v cerkev sv. Janeza Kerstnika in v cerkev predragega mojega služabnika, ubožnega in ponižnega Frančiška! Potem pa pojdi v spremstvu pobožnih žen v moje svetišče, v cerkev sv. Marije na hribu! Tam ti bodo po maši odstrigli lase, odložila boš posvetno obleko in oblekla spokorna oblačila tretjega reda! Za pas pa ti bodi vervca tvojega oslička“.

Ko se boš tako skrivnostno poročila z mojim sinom poslavi sè zahvalno pesmijo svojega neumerljivega ženina; verni se potem v svojo celico in pričakuj tam v molitvi uro Gospodovo. Ko pride ta ura, tedaj prehodi oblečena v tretjerredniško oblačilo mestne ulice. Z neutrudljivo gorečnostjo oznanjuj vsim brez izjeme pokoro, zavračaj z nevklonljivim zaupanjem in pogumom krivoverce in vojskuj se zoper sovražnika sv. cerkve!

Ako te zadene za tvoje delo zaničevanje, zasramovanje in preganjanje, prenašaj poterpežljivo! Vedi, da je za te terpljenje vir velikih zaslug in večnega plačila. Blagoslovljeni bodo vsi, ki bodo tvoje delo podpirali in tebe poslušali. Gorje pa njim, ki bodo imeli za tvoje opomine gluha ušesa; grozne kazni jih čakajo!“ — Po teh besedah je zginila prikazen.

Za dušo manj vterjeno v čednostih bi bila taka milost morda nevarna, ker bi se v njo lahko vgnezdil napuh ali nečimernost. — V tistih časih je bilo mnogo učenih, zgovornih mož, mnogo hrabrih in slavnih vojskovodij, toda Bog ni izvolil njih, da bi se bojevali zoper zmote in branili pravice sv. cerkve. Izvolil je vbožno, nevedno deklico.

(Konec tega poglavja prih.)

Tolažila sv. vere.

P. A. M.

Upanje.

»Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil«. Mat. 11, 28.

»V upanju bodite veseli«. Rim. 12, 12.

Upanje je eno najslajših tolažil sv. vere. Ono stori, da vmolknejo tožbe najbolj potertega in zapuščenega serca. Ono dela ko hladivni baljzam; ono je svitli žarek v noči, cvetlica, ki cvete sredi razvalin. Ako popotnik, ki je v daljnih ptujih krajih v puščavi zašel, naenkrat na obzorju zagleda verhe gora, ki se mu zde znani, ga napolni zopet upanje in on se potolaži; prešine ga nova serčnost; naprej hiti in doseže svoj cilj. — Ako mornar, ki ga je vihar v temni noči na razburjenem morju sem ter tja premetaval, nenadoma zagleda na nebu zvezdo, ali na bregu luč svetilnika, ki mu kaže pot v rešivno pristanišče, kako ga to potolaži in z veselim upanjem napolni! Da, ako se le sidro, ki ga je kermar spustil v globočino in se ni moglo prijeti na skalnatem dnu morja, slednjič vender kje zatakne in obtiči, da dobi ladija od viharja sem ter tja metana vsaj nekoliko počitka, mornar upa in se tolaži. — Ako se je ladja na morju razbila, je vesel, kedor se more prijeti kake deske, da se obderži nad vodo in morebiti pride do obrežja; vse moči napne, da doseže svoj cilj. Kako tolaživno in oserčevavno je torej upanje za človeško serce ob času bridkosti!

Življenje je podobno popotovanju skozi puščavo, vožnji na razburjenem morju, da, pogostokrat pogubnemu ladjelomu. Človeka obdajajo vsakoverstne nevarnosti, terpljenje in boji. Gorje mu, ako nima v sili in stiski upanja za vodnika, za zvezdo in rešilno desko, in sicer upanja, ki človeka ne goljufa, ki je obrnjeno na večnost!

Kje pa najdemo to vzvišeno čednost, ki nas vzderžuje v vsakem položaju življenja? Ona je hči kerščanske vere in neki pisatelj pravi, da vera, ketera je upanje k čednosti povzdignila, ne more biti ko od Boga. Da, ona je božja; ker nas obvaruje vsakeršnega zla, ker zamaši brezno obupnosti; ker nas priganja k vsemu dobremu, k zvesti vaji v vseh čednostih, ker nam

kot plačilo obeta nebesa. Tisti, ki nimajo upanja, tavajo v strašni temi, v smertni senci; kaker bi prebivali v od Boga prekleti deželi, enaki brezdnu, o katerem pravi pesnik: „Pustite, naj vam zginе upanje, vsi, ki semkaj vstopite“. Le vera Jezusa Kristusa more viliti človeku upanje v serce. Drugi nimajo upanja in ga ne morejo imeti.

Kerščansko upanje pride tedaj od Boga. On sam ga je položil v naša serca, ko je našim prvim starišem, ko so padli v greh in bili izgnani iz raja obljubil, da pride Odrešenik, da bo enkrat žena peklenski kači glavo sterla. Ta odrešenik je Kristus Gospod, in ona čudovita žena je naša milosti polna mati Marija. Zdrava, ti naše upanje, zdrava, mati sv. upanja!

Naš namen je, pokazati, kako nas upanje tolaži v vsakem terpljenju. Da to spoznamo, je dosti, da pobožno molimo djanje upanja, kaker nas uči sv. cerkev: „Upam in terdno pričakujem, o Bog, da mi boš po zasluženju Jezusa Kristusa dal večno zveličanje, ki si ga obljubil vsem, kateri spolnujejo tvoje zapovedi. Zato tudi upam od tebe odpuščenja svojih grehov in vseh drugih milosti, katerih potrebujem, da si zaslužim večno zveličanje. Vse to upam od tebe, ker si vsemogočen, neskončno dobrotljiv, vsmiljen in zvest, in torej moreš in hočeš izpolniti, kar si obljubil. V tem upanju hočem živeti in vmreti. O Bog, uterdi moje upanje!“ V tej molitvi razločujemo to dvoje:

I. predmet upanja, to je, milosti, ketere morejo in morajo upati vsi ljudje;

II. Nagib k tej čednosti, to je, podlaga te čednosti in mi sklepamo, da se mora vsak človek v vsakem položaju življenja tolažiti in mora tudi upati.

I. Kedorkoli si in kakeršenkoli križ te teži, Bog, Vsemogočni in Najdobrotljiviši, ti vkažuje, upati in sicer tukaj v tem življenju na njegovo milost in tam gori večno zveličanje.

Pridite k meni vsi!

Obernem se najprej k tebi, dragi bravec. Ti tožiš in misliš morebiti ne brez vzroka, da si najnesrečniši človek na svetu. Morebiti si vboga sirota, zapuščena vdova, žalujoča mati. Razumem tvojo britkost in žalost; neusmiljena smert te je vsega oropala, raztergala je vse vezi nežne ljubezni. Nobeno serce ne govori več k tvojemu sercu; nobena podpóra ti ni ostala; okrog tebe je le samota, zapuščenost, grozna praznota.

vtolaži se! Grob, na katerem žaluješ, se ni za vselej zaperl. Sv. upanje nam pove, da tisti, ki nam jih je smert vzela, niso tukaj v grobu, temuč gori v nebesih. Naši ranjki nas vidijo; oni nas slišijo; oni nam kličejo in kmalu jih bomo zopet videli; zakaj v nebesih se zopet vsi najdejo, da se z večno ljubeznijo ljubijo in nikedar več ne ločijo. Zatorej ne jokajte, kakor tisti, ki upanja nimajo. Glejte, Gospod vas krepča v tem življenju sè svojo milostjo; on vam daje zdaj moč in poterpežljivost v terpljenju in vas bo enkrat sprejel v večno nebeško veselje. Zaupajte vanj in potolažite se!

Kar je bilo rečeno siroti, vdovi, žalujoči materi, to velja vsem. Upajte! Upajte v poskušnji! Upajte v boju! Upajte, ako so vas vaši prijatelji zapustili ali vas izdali! In ke bi vam bila nesreča vse pobrala, ke bi vas bil zlobni izdajavec pehnil v največo revščino, vender pravim: Upajte! Kličem tistim, ketere je obiskala huda bolezen in jih plaši strah pred smertjo, o upajte na božje vsmiljenje; Gospod je blizu vas! On vas bo podpiral in, ako boste vdano prenašali svoje bolečine, vas bo vzel v nebesa in vas kronal z nezvenljivo krono. Celotistim, ki zdihujejo pod težo greha, ki jih grize nemirna vest, da skoraj obupujejo nad svojim zveličanjem, kličem: Upajte! upajte na Boga neskončno vsmiljenega, ki noče smerti grešnika. On vas bo, ako ga le odkritoserčno iščete, zopet sprejel v svojo ljubezen in vam enkrat podelil nebeško veselje. To ni prazna obljuba, temuč obljuba večne resnice in mi moramo to verovati.

Obudite torej vsi, ki vas teže križi in nadloge, prav pogostokrat djanje kerščanskega upanja, pomislite, da je konec vaše bridkosti in konec terpljenja vsih, ketere ljubite, večna slava, nebeško veselje. Kmalu ga boste posedli. Tako se tolažite in veselite v tem upanju!

II. Ali pa sme človek vedno upati? Gotovo, on sme in tudi mora vedno upati. To se spozna iz nagibov, na ketere se ta čednost opira. Zakaj upamo? Kaj je podlaga kerščanskega upanja? Ali niso to nespremenljive lastnosti božje? Njegova dobrotljivost, njegova vsemogočnost, njegova zvestoba? Ti upaš, ker veruješ, da te Bog rešiti more, in da te rešiti hoče, ker te ljubi. Ali nima vedno moči za to? Ali noče tega vsaki čas? Ali more kedaj prenehati, te ljubiti? Ali more kedaj svojim obljubam nezvest postati? O, poprej bi mati pozabila na svo-

jega lastnega otroka, kakor bi on na te pozabil, to je sam razodel. Ako si dober kristjan in te vender nadloge obiskujejo, upaj v njegovo ljubezen. Bog sam je, ki te skuša, kakor je nekedaj skušal Abrahama, Joba, Tobijo, Davida, svoje najzvestejše služabnike in najboljše prijatele. Govori, kakor so govorili ti poterpežljivi možje, ki so upali zoper vse upanje. „Ako bi me tudi vmoril, bom vanj zaupal“. Job. 13. 15. „Gospod, skerbi za me; moj pomočnik in moj varih si ti; moj Bog, ne mudi se“. Ps. 39. 18. „Zakaj si žalostna moja duša in zakaj me motiš? Zaupaj v Boga“. Ps. 14. 6. „V te, Gospod, zaupam, ne bom osramočen vekomaj“. Ps. 30. 2. Bodite potolaženi, vi pravični, zakaj Gospod je z vami, in ke bi bil cel svet zoper vas, nič se ne bojte; on je vaš varih, vaša moč, vaše plačilo. Ako si pa grešnik, upaj, upaj brez prenehanja. Saj veš, da Bog noče smerti grešnika, temuč, da se spokori in živi; on je pripravljen, odpustiti ti. Na ternjevem potu kazni in poskušnje te hoče nazaj k sebi pripeljati in le zato ti je poslal bridkosti in nadloge, da bi te rešil. Tako je nekedaj genil serce grešnega Davida; tako je pripeljal zgubljenega sinu nazaj v očetovo hišo. Ne obupaj, vbogi grešnik, Bog bo tudi tebi odpustil. Naj nihče ne pravi: „Zgubljen sem! Preveč sem grešil“. Vsi smejo in vsi morajo zaupati v božje vsmiljenje in tolažiti se v tem upanju.

K sklepu se zopet obrnimo sè sočutnim srcem do nevernikov, ki nimajo upanja. Kaj naj pa upajo v neizogibnih stiskah in nadlogah življenja? O, marisiketeri izmej njih bi se imel za srečnega, ke bi mogel vsaj to upati, da se bo kedaj zopet v nič pogreznil, pa „njih upanje bo gnjusoba duši“. Job. 11. 20. Kje bo iskal tolažbe brezbožnež, ako ga vse naenkrat zapusti, ako zgubi svoje premoženje, ako mu smert pobere ženo, otroke, vse, kar je ljubil; ako ga bolezen in bolečine opominjajo, da se mu bliža konec, da ga bo zdaj smert poklicala iz življenja? Vprašam še enkrat, kje bo našel tolažbo brezverec, ako zanj ni več nobenega upanja? — Vender to še ni konec. Smert še ne konča vsega. Tudi brezbožneži čutijo, da jih smert ne more popolnoma vničiti. In potem? Kaj upajo potem, kaj smejo upati? — Imejte sočutje ž njimi in molite za nje; pa nikar ne posnemajte njih zgleda.

Ti dobri in zvesti kristjan, bodi serčan in zaupaj! Upaj in Bog se te bo vsmilil; upaj do konca in ne boš osramočen.

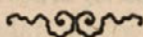
Dva grobna napisa nam vse to, kar smo preišljevali o upanju, prav lepo pojasnjeta.

V Londonu je v neki cerkvi, katera je pa bolj pokopališču podobna, ker je mnogo mertvih v nji pokopanih, na nekem grobnem spominiku zapisano: „Miserrimus“, to je: „Tukaj leži najnesrečniši!“ Serce se človeku kerči, ko ta spominik ogleduje, mimo gre, kaker mimo kake ječe in še ne vpraša, kedo je tukaj pokopan; prav groza je človeka pri tem pogledu.

Na nekem drugem pokopališču na slavno znanem „Campo santo“ v Pizi na Laškem je krasen spominik iz belega marmorja in na njem je sè zlatimi čerkami zapisana le beseda: „Jaz upam“. (Io spero). Na verhu je znamenje sv. križa. Pri pogledu tega spominika se serce vmiri, kerščansko upanje mu kliče: „Zopet se bomo videli“.

Zato vi otroci božji, vi otroci luči, pomilujte tiste, ki nimajo nobenega upanja; svoje upanje pa ohranite, naj vedno ostane v vašem sercu, vas tolaži v vseh britkostih, kaker je tolažilo pobožnega terpina Joba.

„Najnesrečniši“ in „Jaz upam“ — kolika razlika!

Bl. Jakob,

Zaderčan, sp, 1. reda. *)

V frančiškanskem redu je več bratov lajikov, ki so v delavnici ali v kuhinji sveto živeli in si nebesa zaslužili; mej njimi je tudi bl. Jakob Ilirski (t. j. Slovenski) ali Bitéški, tako imenovan, da ga ločimo od drugih blaženih in svetih Jakobov frančiškanskega reda. Njegovo rojstno mesto je Zader, zdaj glavno mesto Daljmacije; tu je bil rojen okoli leta 1484. Njegovi verni in spoštovani stariši so ga vzgojili v strahu božjem. Ko mladenič je stopil v Zadru v frančiškanski red. V samostanu je ko brat lajik po svetem vodilu tako živel, da je bil mladim in starim lep zgled pravega redovnika. Predstojnik

*) Legendario francescano 27 Aprile.

L' Aureola serafica 27 Aprile.

Winkes, Seraphischer Tugendspiegel, 27. April.

Lectiones II. Nocturni in Breviario Romano-Seraphico sub die 27. Aprilis.

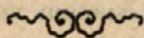
daljmatinske, ali kaker so jo takrat v redu sploh imenovali slovenske pokrajine, ga je seboj vzel ko spremljevalca v Italijo, ko je šel tja na generalni zbor ali kapitelj. Takrat so imeli bosanski frančiškani v južni Italiji svojo redovno pokrajino, imenovano barsko sv. Nikolaja. Jakob prosi predstojnika te pokrajine, da bi ga sprejel mej svoje brate, ker je hotel nepoznan in zato manj moten Bogu služiti. Tu so ga predstojniki pošiljali v razne samostane, kaker v Kasano (Cassano), Konversano (Conversano) in Biteto (Bitetto), kjer so redovniki vestno spolnjevali sveto vodilo. Povsod je svojim sobratom dajal lep zgled v veliki ponižnosti, v natančni pokorščini in v sveti čistosti. Ljubil je molčanje; svoje telo je mertvil s kratkim spanjem, bičanjem in postom. Svojo službo je vestno opravljal, dasiravno je veliko molil in rad premišljeval Kristusovo terpljenje. Premišljevanju je bil tako vdan, da je lahko premišljeval ne samo v cerkvi, temuč tudi v kuhinji pri ognju, ki ga je spominjal večnega ognja v peklju. Ta ogenj ga je spodbujal, da naj Boga še bolj ljubi. Bil je tudi velik častivec Materne božje brez madeža spočete in je rad molil rožni venec njenega sedmeregga veselja ali frančiškanski rožni venec, kaker ga zdaj imenujemo.

Mej mnogimi milostmi mu je Bog dajal tudi milost in 'dar prerokovanja in čudeže delati.

Zadnja svoja leta je preživel v Bitetu, kjer je sveto vmerl 27. aprilja leta 1545; zato mu pravijo tudi Biteški. *) Ljudstvo ga je zmirom ko svetnika častilo in to nepretergano čiščenje je poterdil papež Inocencij XII. V frančiškanskem redu se opravljajo molitve in sveta maša njemu v čast 27. aprilja.

Glej, dragi bravec, v vsakem kraju, v vsaki pošteni službi se moreš zveličati, le po zgledu bl. Jakoba vestno spolnuj božje in cerkvene zapovedi ter dolžnosti svojega stanu ali svoje službe. Rad moli in pridno delaj!

P. A. F.

*) Neketeri pišejo, da je vmerl okoli leta 1490, drugi pa leta 1545.

Bl. Bernardin Feljterski.

P. B.

III. Poglavlje.

Bogoslovec v Benetkah. — Učitelj redovni
mladini. — Apostoljska priprava.
1457 — 1468.

Po letu poskušnje je Bernardin napravil slovesne redovne obljube. Štel je osemnajst let. Berž potem so ga poslali v Mantovo v samostan sv. Duha, majhin in vbožen kaker novicijatni. Bližnje močvirje ga je poverhu delalo še nezdravega.

Da bi Mantovo vterdili ter zavarovali pred sovražnimi napadi, ki so se tako pogosto ponavljali v tisti dobi, je prišlo meščanom na misel skopati okrog mesta velike jarke in v nje napeljati vodo iz reke Minčija. Nastala so tako tri jezera, ki so tam še do današnjega dne. Imenujejo se Gorenje, Srednje in Spodnje jezero. Mesto v sredi je od teh jezer obdano v podobi podkve. Naj so nekedaj mestu res služila v obrambo, zdravju pa niso in niso bila na korist nikoli. Kedor prebiva spodaj v bližini teh jezer, je zelo izpostavljen nevarnosti, da se ga loti merzlica. Ta žalostna usoda je čakala tudi Bernardina.

Ni bilo dolgo in zbolel je. Zapadel je boleznim tem hitreje, ker je prišel v Mantovo ob času največe vročine, ker je bil dolej vaju le gorskega čistega zraka, in ker je bil slabotne postave. Zdravniki so menili bolezen pregnati z močnimi zdravili; vspeh pa je bil, da ga je hudo glava bolela in so mu celo lasje začeli izpadati.

K sreči pride okrajinski vikarij, pater Pavel Veronski, ki najde Bernardina v jako pomilovavnem stanju, da se je bilo bati za njegovo življenje. In zato berž veli, da se naj bolnik nemudoma preseli v Verono.

Veronsko podnebje je slično feljterskemu. Zato je tudi Bernardinu prijalo, tako da se mu je zdravje polagoma jelo vračati. Zdaj je hotel berž zveršiti naročilo, katero mu je dal okrajinski vikarij pri odhodu iz Mantove. Rekel mu je bil namreč: „Ako vam Bog da zdravje, porabite svoje perve moči v poitalijančenje kakšnega spisa sv. očetov v korist vernih“. Po

tem naročilu je Bernardin prestavil nekaj pisem sv. Jeronima (n. pr. Demetrijadi, Evstohiji) in razprave sv. Bazilija o devištvu. Izvolil je te reči po nasvetu nekega patra, spovednika nekih redovnic, ki je želel za nje tega berila. Dasi so se dotične prestave pisem sv. Jeronima zgubile, ni vendar dvojbe, da jih je bil Bernardin spisal. O tem priča sam. V neki pridigi, ki jo je govoril l. 1488 benediktinkam v Florenciji, je namreč rekel: „O tem predmetu (o pokorščini) razpravlja sv. Jeronim v svojih lepih spisih za Pavlo in Evstohijo. Aj! želel bi, da bi imele ve te knjižice. Zelo koristne so. V njih je spisal svetnik navodilo za pravo duhovno življenje svojima dragima hčerama. Dobrih trideset let je, kar so mi prišle v roke. Tedaj sem bil naprošen, da jih iz latinščine prestavim v domači jezik. Ako bi še imel to prestavo, bi vam jo dal“.

Ko je Bernardin okreval pōpolnoma, ga je čakala nova selitev. Okrajinski očetje so na kapiteljnu določili, da naj gre v Benetke, bogoslovja se učiti.

V bogoslovnih tečajih v Benetkah je poslušal nekega slovečega profesorja pariškega vseučilišča. To je bil manjši brat, ki je tedaj živel pri observantih, ki so ga bili poklicali tje, da si je bil konventualjec. V tisti dobi je bil red sv. Frančiška še jedna družina pod vlado le jednega verhovnega predstojnika. Preosnova, katero so širili sv. Bernardin Sijenski in njegovi učenci, sv. Janez Kapistranski, sv. Jakob Marški in drugi svetniki, je vstanovila posebne samostane, v katerih se je ostro spolnjevalo vodilo, zlasti glede vboštva. Zato so te frančiškane imenovali observante, to je spolnjeavce. Enotnosti reda pa to tedaj ni škodovalo. Posamezni observantje so neketere krati prebivali v konventualjskih samostanih. In narobe, v observantskem samostanu posamezni konventualjci.

Do ločitve uprave in vlade mej observanti in konventualjci je prišlo še le pod papežem Leonom X.

Bogoslovna šola tega pariškega vseučiliškega profesorja ni bila odperta samo redovnikom; bila je javna. In sloves učitelja je privabil mnogo slušateljev, celo mož zrele dobe. Tako ga je n. pr. pridno hodil poslušat sloveč pridigar, frančiškan pater Mihael Milanski.

Predstojniki so pustili le dve leti Bernardina v Benetkah. Menili so menda pač, da bo potem poduku pri svoji na-

darjenosti in marljivosti sam lahko nadaljeval bogoslovsko učenje.

Iz Benetek je bil Bernardin spet poslan v Mantovo, pa ne več v mali, nezdravi samostanček sv. Duha, kjer je bil dobil merzlico, ampak v veliki samostan sv. Frančiška, kjer se je nahajalo lepo število mladih redovnikov. Bernardin jim je bil poslan ko učitelj. V času redovnega življenja Bernardinovega so bila ta leta v Mantovi zanj najprijetniša. Preživel jih je v družbi svetnika, patra Siksta Milanskega, ki mu je postal spovednik in prijatelj.

Pater Sikst je bil šestnajstleten vstopil v frančiškanski red. Ob lepi uri ga je bila pridobila za red beseda sv. Bernardina Sijenskega. Vmerl je l. 1486 v Mantovi blizu osemdeset let star. Cerkev ga ni slovesno razglasila za svetnika. Neketeri pisatelji pa mu dajejo kljub temu naslov blaženi, neketeri celo svetnik. Da je bil svet mož, nihče ne dvoji. Mnogi čudeži so spričevali njegovo svetost. Skoraj vsa svoja leta je preživel v Mantovi. Večkrat je bil samostanski predstojnik, ali pa njegov namestnik. Cenili so ga redovniki in verniki. Pervi kaker drugi so si ga radi izbirali za spovednika. Mnogo iskan ko voditelj duš je le redko kedaj zapustil samostan.

Občevanje s patrom Sikstom je na Bernardina zelo blagodejno vplivalo. „Pod vodstvom blaženega patra Siksta Milanskega, učitelja in voditelja, je Bernardin močno napredoval. V kratkem času je postal mož visoke čednosti in doveršene popolnosti“. Tako piše škof Frančišek Goncaga, prabratič patra Ludovika Goncage, observantskega provincijala, katerega tovariš je Bernardin bil. Ta Goncaga je bil, preden je postal škof, generalj manjših bratov. Zato je njegovo spričevanje — navedene besede je zapisal v svoj letopis o začetku serafinskega reda — velike veljave. — Modri pater Sikst, h kateremu se je Bernardin v dobi sedmih let lahko ob vsakem času zatekel po svet, je berzdal gorečnost njegovo, da ni prestopila mej.

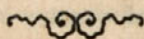
Tudi sv. Jakob Marški je na svojih potovanjih nekatere kratki obiskal samostan sv. Frančiška v Mantovi. Veselil se je nad čednostnim napredkom redovnika, katerega je on pridobil.

L. 1463, v petindvajsetem letu starosti je Bernardin bil posvečen v mašnika. S tem pa se ni skoraj nič spremenilo njegovo življenje. Mej pobožnimi vajami, učenjem in poduč-

vanjem redovne mladine mu je tekel čas. V prostih urah se je učil zlasti cerkvenega prava. Čudoviten spomin mu je pri tem dobro služil. Temeljito poznanje cerkvenega prava mu je bilo pozneje neprecenljive vrednosti.

Kljub samotnemu življenju se je priljubil Bernardin mantovčanom. Neka tamkajšnja navada je k temu pripomogla, navada pogrebnih govorov. Vsaka družina mantovska, imenitna ali neimenitna, si je želela pogrebnega govora, ako ji je smert pograbila kakega dragega iz hiše. Spregovoriti je bilo v ta namen nekaj besed v spomin pokojne osebe, za moške v latinščini, za ženske v domačem jeziku. Prijатели in dobrotniki so ob takih prilikah radi prihajali v samostan. „Trebajo potolažiti družino“, so dejali. Nemogoče je bilo odbiti tako prošnjo. Pater gvardijan je zahteval podatke o ranjkem, ki jih je izročal potem Bernardinu.

V teku sedmih let je imel Bernardin okoli tri sto pogrebnih govorov. To število se nam ne bo zdelo preveliko, ako pomislimo, da je štela tedaj Mantova šestdeset tisoč prebivavcev, in da je vsaka družina želela na ta način svoje mertve počastiti. Ni je bilo skoraj družine, kateri ne bi bil Bernardin obrisal solz sè svojim pogrebnim govorom. S temi na videz malenkostnimi uslugami si je pridobil serca mantovčanov. Kakega pomena je to bilo, bomo še videli.

S Kitajskega.

Misijonska poročila iz pisem p. Petra Baptista Turka.

X.

Velecenjeni dobrotniki, blage dobrotnice!

Zopet je poteklo leto in — kedo bi verjel — že osmo. Prišel je skrajni čas, da Vam napišem in pošljem dolžno letno poročilo.

Pretečeno leto se je za me prav slabo začelo, pa, hvala Bogu, dobro izteklo. Zaradi obširnosti misijonskega delokroga mi ni bilo mogoče zadostiti potrebam in željam posameznih misijonskih občin, katerih imam ravno 20, in sicer 11 v okraju

Kvan-či in 9 v okraju Či-švej. Po naših misijonskih pravilih moram vsako leto dvakrat ali vsaj enkrat obiskati vse misijonske občine, da imajo tako verni priliko opraviti letno spoved in prejeti sv. obhajilo. S pomočjo Vaših milodarov mi je bilo mogoče, da sem tudi v pretečenem letu vzdrževal redno šolo v mestu U-šije in v tergu Šia-pa-ho ter moški in ženski katehumenat v okrajnem mestu Či-švej.

Ker je zadnje mesece lanskega leta zelo naraslo število katehumenov v bližnji okolici mesta Či-švej, zato sem se takoj v začetku novega leta še posebno zavzel za vzgojo in vspešni razvoj te mlade misijonske občine. Dal sem, ko sem se bil po božičnih praznikih povernil iz mesta U-šije, ondotni misijonski dom in oratorij ocediti in olepšati. Moja želja in moj namen je bil, da ondi po kitajskem novem letu meseca februarija, takoj, ko se povernem od duhovnih vaj, podvojim skerb za vse katehumene sploh ter vsem, moškim in ženskim, poskerbim potrebnega poduka. To sem tem bolj želel, ker sem se prepričal, da katehumeni tem gotoviše vstrajajo, čim preje se jih podučijo o resničnosti, lepoti in o dobrotah naše sv. vere. Ali to ni šlo tako gladko: peklenskemu sovražniku gotovo ni bilo všeč, da v tem važnem središču tega okraja postavimo zmagujočo terdnjavo božjo — misijonsko postajo, zato jo je skušal uničiti. Kako se je to godilo, tega Vam ne poročam rad. Ali ker je ta žalostni dogodek posebno značiven za razumevanje naših razmer, zato naj sledi tukaj v glavnih potezah.

Dne 11. januarja sem se bil napravil na pot h duhovnim vajam. Varstvo misijonske postaje sem izročil našemu kuharju, novemu kristjanu Hua-lien-haj, da jo čuva s pomočjo bližnjih kristijanov. Tisti dan sem dospel do postaje Lou-sen-kan, od koder sem naslednji dan nadaljeval potovanje in sicer s čolnom po narasli reki do terga Lan-či. Radi neenakomerne globokosti je čoln večkrat zašel na plitvo in tako obtičal v pesku, od koder so ga veslači le s težavo naprej spravili.

Od postaje Lou-sen-kan do Lan-či bi bil lahko popotoval tudi po suhem, ali ker je vodna pot cenejša in navadno tudi hitriša od pešpoti, zato, kjer le morem, popotujem s čolnom. Pa to pot sem bil slabo naletel: za razdaljo 20 lí, za katero bi potrebovali 2 uri pešpoti, s čolnom pa samo eno, smo vender potrebovali celih 5 ur.

Ko torej dospem na postajo Lan-či, pričakuje me ondi kristijan Hua-lien-haj, kateremu sem bil izročil postajo v mestu Či-švej v varstvo. Njegov resen in bled obraz mi je pričal, da njegov prihod nič dobrega ne pomeni. Prinesel mi je tudi res prav žalostno novico, da so namreč pretečeno noč tatje vlomili v misijonsko postajo in jo okradli. Spodrinili so zadnja vertna vrata, napravili v ilovnato hišno steno veliko votlino ter preko nje prišli v prvo prazno izbo in iz te v drugo, odkoder so odnesli mojim strežnikom dve skrinji obleke, ne da bi bil kedo kaj čutil, ako ravno so tisto noč trije ondi spali.

Takoj sem odposlal strežnika Cen-ho-čin z mojo vizitnico, da bi pri okrajnem mandarinu vložil pritožbo o tem. Jaz pa sem s čolnom nadaljeval potovanje v Huan-se-kan in odtod s parobrodom v Han-kov, kar je bilo pa z velikimi težavami zvezano, ker se je bila reka Jan-cè-čian zelo znižala.

Radi omenjene tatvine sem bil precej vznemirjen in sem težko pričakoval poročil. Strežnik Cen-ho-čin se je povernil iz mesta Či-švej ravno sredi duhovnih vaj. Da se preveč ne vznemirim, sem še le po končanih duhovnih vajah poprašal, kako in kaj. Zvedel sem samo neprijetne reči. Poslušajte!

Moj strežnik je vložil pritožbo pri mandarinu. Ta se je ravnal po kitajski postavi in je tatvino najprej naznanil mestnim načelnikom tatov in roparjev.

O teh načelnikih pa bodi mimogrede povedano, da so povsod v tesni zvezi s tatovi in včasih celo z roparji. Po imenu so jim znani vsi tatovi njih tatinskega delokroga, ker se po strogem pravilu mora vsak osebno pri njih zglasiti, preden se loti lepe tatinske oberti. Od vsake srečno izvršene tatvine pa dobe tudi svoj delež. To je ljudstvu znano in zato navadno zahtevajo od njih odškodnino, ako so okradeni, ali to le redko dobe, še menj pa vkradene reči same. Načelniki navadno kažejo navidezno pomilovanje, pa se ob enem izgovarjajo, da tatov ne morejo zaslediti. Kedor torej hoče kaj doseči, ta jih mora resno prijeti in jim zagroziti s tožbo. Ali če grozi ubožec, se ti načelniki malo menijo za to, ker vedo, da nima s čim poravnati pravnih stroškov.

O ubogo ljudstvo! koliko škode in bede mu prizadevajo tatovi, katerih je tukaj povsod dosti, to pa ravno zato, ker se jim preveč prizanaša. Navadna kazen je le, da dajo nekako

odškodnino za ukradene reči; če jih pa tudi v ječo veržejo, se te kazni celo vesele: imajo namreč v prostosti tovariše, ki za nje kradejo in jih zalagajo sè vsem potrebnim.

Podporo pa imajo te tatinske družbe tudi v neke verste dobredelnih zavodih, ki se imenujejo z latinskim imenom „montes pietatis“ in imajo prvotno res tudi dober namen, tukaj pa so pravi tatinski magazini. Ustanovljeni so po vseh večih mestih. Ondi more dobiti denarnega posojila vsakedo, ki da v zastavo kakeršno koli premekljivo blago. Ako je tista reč ukradena, po tem ne vprašajo, in ako jo hoče pravi lastnik imeti nazaj, mora poravnati zastavnino, ki so jo izplačali tatu, za katerega ime mu pa ne povedo — naj ga išče sam. Tudi moja žepno uro je že doletela ta usoda; odnesel mi jo je nekedo, ki je delal v moji izbi.

V omenjene zavode torej tatovi prosto in varno znašajo ukradene stvari, in jih je zato tem težje zaslediti. Po preteku zastavne dobe prejdejo stvari v last zavoda, ki jih razproda, pa ne v lastnem kraju, temuč oddaljeni zavodi so mej sebo v zvezi in si stvari zamenjavajo, da se tako izognejo nadlegovanju radi ukradenega blaga.

Pri tatvini v naši misijonski postaji se je pokazala še posebna prekanjenost. Izveršili so namreč tatvino ravno na dan, ko je mandarin radi bližajočega se kitajskega novega leta sodno uredovanje zaključil. Menda so upali, da tako ne bomo mogli uložiti pritožbe, ki jo je pa izjemoma mandarin takoj sprejel. V nji smo zvrčali glavno krivdo na načelnike tatov, ki so v mestu Či-švej trije, namreč Jan, Cun in Tun.

Tem je torej mandarin dal strog ukaz, da kar najhitreje poiščejo tatove, katere so res hitro zasledili. Toda kje? V ječi! Neverjetno sicer, pa vender res! Mandarin jih da pripeljati pred se. Izkazalo se je, da je jetniški čuvaj v tisti noči izpustil iz ječe štiri tatove, da bi na naši misijonski postaji kaj nakradli za novoletne dni. Mandarin je čuvaja in tatove prav občutno kaznoval: vsakemu je dal namlatiti na členke nad tisoč udarcev in jim tako členke v hudih bolečinah podrobil. To je najhujša in najsuroviša kazen za tatove; vender pa kljubu tej občutni kazni niso teli priznati krivde, dasiravno je bilo za terdno dokazano, da so bili v oni noči zunaj ječe. Radi tega je bilo pri mandarinu vse zelo razdraženo. Za take prestopke

namreč, kaker je izpuščanje iz ječe v tatinske namene, je določena stroga kazen, ne samo za čuvaje ječe, ampak je za vse odgovoren tudi mandarin, ki je zato kar naenkrat spremenil svoje mnenje. Zato da zopet vse poklicati pred sodbo, tudi mojega strežnika Cen-ho-čina in kuharja Hua-lien-haja in one tri načelnike tatov. Le ti so mandarinu pokazali dve obleki, ki so se našle pri obtoženih tatovih in o katerih se je spričalo, da so lastnina mojih strežnikov. Kljub temu je mandarin terdil, da je obtožba izmišljena in je zapretil načelnikom tatov s kaznijo. Ti so se začeli z mandarinom nedostojno prepirati ter so naposled, kar je nedopustljivo, samovoljno zapustili sodno dvorano. Zdaj veli mandarin svojim strežajem, naj ugrabijo nepokorne načelnike. Ti beže proti naši postaji, strežaji pa za njimi. Pomislite, kakšen sad je rodila ta kitajska razburjenost! Pri našem oratoriju so bila polomljena vrata in okna in stertih tudi nekaj notranjih stvari. Kedo je to storil? Oni trije načelniki so terdili, da mandarinovi služabniki, ta pa je to odločno tajil in terdil v svojem poročilu na me, da njegovi služabniki niso prestopili praga misijonske postaje. Načelniki tatov, zviti lisjaki kaker so, so me tudi prošili, naj jih sprejemem v število naših katehumenov. Hoteli so se na ta način rešiti vseh sitnosti, ker so upali, da jih bom potem jaz branil. Jaz jim seveda nisem šel na led.

Da to sitno zadevo prej končam, sem prosil sveta in pomoči višjega misijonarju p. Kasijana, ker ima po večletni delavnosti več skušnje za take stvari in pa tudi več ugleda pri mandarinih. Tako sva prišla oba 13. februarija na tisto nesrečno postajo v Či-švej ter sva začela pozvedovati, kedo nam je napravil toliko škodo.

Pozvedovanje je bilo težavno, ker za pričo ne gre nihče rad. Slednjič sva pa vender dognala, da so bili oni načelniki tatov največ krivi, ki so ko znoreli našuntali pagane in nekaj katehumenov, da so nam napravili tako občutno škodo, ob enem pa so začeli razsajati in kričati ter vso krivdo zvracati na mandarinove služabnike, ki pa do postaje niti prišli niso. Načelniki so imeli menda celo namen našo postajo s petrolejem zažgati, ako bi se ondi prikazali mandarinovi služabniki.

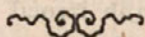
Ko sva s p. Kasijanom, koliker se je dalo, pozvedela, sva šla k mandarinu in mu vse povedala. Zahtevala sva od

njega 100 ligatur odškodnine za tatvino, ketere nama je v par dneh izplačal. Škodo pri oratoriju pa so morali poravnati tisti, ki so jo napravili, vsak po 10 ligatur. Sedem katehumenov, ki so bili tudi obdolženi, da so pri tem gerdem delu pomagali, sem izključil in tri izmej njih izročil mandarinu, da jih vtakne v ječo in nekoliko pretepe drugim v strah in zgled. Mojega strežnika Cen-ho-čina sem odslovil, ker je pri sodnijski obravnavi sè suròvimi besedami hudo razžalil mandarina in je sè svojim neprevidnim postopanjem veliko zakrivil, da se je ta nesreča zgodila. Razžaljeni mandarin je bil s tem nepristranskim postopanjem tako zadovoljen, da naju je povabil na kosilo ter tudi obisk drage volje vernil.

Treba mi je le še povedati, kaj se je zgodilo z načelniki tatov. Ker so od mandarina samega nastavljeni za ta posel, dolžni so mu spoštovanje in pokorščino, zoper katero so se pa sè svojim gerdim dejanjem hudo pregrešili, zlasti pa še, ker so tudi izdelali krivo tožbo zoper lastnega mandarina. Zdaj so se seveda v velikem strahu skrili daleč od mesta. Ali to skrivanje ni dosti pomagalo: Tun in Cun sta že v ječi, zadnji je obsojen na celih 15 let. Jan, keterega čaka najhujša kazen, ni še prišel pravici v roke. On bo obglavljen ali pa izgnan, ker so našli v njegovem stanovanju prvotni rokopis krive obtožnice zoper mandarina, katero je on sestavil.

Tako se torej nam misijonarjem godi! Kaker Gospodu: na cvetno nedeljo so ga peljali v slovesnem sprevodu v Jeruzalem, na veliki petek so ga pa sramotno umorili. Tudi nas sprejemajo na mnogih krajih z velikimi slovesnostmi in kažejo prav izredno navdušenost za kerščansko vero. Ali to mine in pokaže se hladnost, mejsebojna zavist, napuh itd., kaker bi sam škkrat vteknil vmes svoj okuženi rep. Zastonj se trudi misijonar, da bi vkrotil malenkostne prepirače in pravdarje. Nekaj je pa vender dobrega pri tem! Na ta način spoznamo, kedo ima v resnici resno voljo postati dober kristijan, katerih je pa, žal, le malo. Po mojih okrajih od vsakih 10 katehumenov komaj rešim po enega. To pa me ne dela brezupnega: kaker je prišla za velikim petkom velika noč — slovesno vstajenje, tako se zanašajmo, da bo po mnogih poskušnjah katoških misijonarjev prišlo tudi za nesrečno Kitajsko slovesno vstajenje, ko bo nauk Kristusov napolnil in prevzel vsa serca,

ko bodo po milosti sv. kersta prerojeni vstali in se oklenili pravega Boga vsi, ki zdaj še zaslepljeni sede v temi in smertni senci. Bog daj svoji Cerkvi, da bi mogla kmalu prepevati Alelujo zmage kerščanstva nad Kitajsko. (Dalje prih.)

Naša Kostanjevica.

Zgodovina cerkve in samostana.

6. P. Klar Vaskotti.

VI. P. Klar ko pisatelj.

Ko pisatelj je nastopil p. Klar najprej z neketerimi knjižicami iz francoščine prevedenimi v italijanščino. Leta 1838 je izišla v Gorici pri Paternoliju majhina knjižica z naslovom *L'ora santa* (Sveta ura), ki je imela namen pospeševati enourno molitev pred polnočjo vsakega četertka v spomin molitve Kristusove na Oljiski gori. Obsega 102 strani v 12°; ime francoskega pisavca in italijanskega prestavljavca se ni natisnilo, pač pa je poslednje na izvodu, ki je v naši knjižici, z roko zapisano.

Prav tistega leta 1838 je bil natisnjen pri Bragolinu v Benetkah p. Klara prevod poročila francoskega grofa Montbela o poslednji dobi zgodovine kralja Karla X. V naši knjižici natisnjene knjižice ni, pač pa čedno vezan rokopis p. Klara.

Leta 1839 je izišel v Vidmu „Nauk o Sercu Jezusovem z nekoliko pobožnostmi in molitvami k Sercema Jezusovemu in Marijinemu“. V naši knjižnici te knjižice tudi ni, pač pa je druga knjižica o Jezusovem sercu, ki je bila tudi v Vidmu natisnjena leta 1844: Mesec presvetega Serca Jezusovega (*Mese del Sacro Cuore di Gesù*). Ta knjižica, ki šteje 160 strani v mali osmerki, je označena ko prevod iz francoščine (*Traduzione dal francese*) z rokopisnim dostavkom prestavljavčevim: „Del P. Chiaro Vascotti“.

Izvirne kratke spise večinoma iz domače cerkvene zgodovine je priobčeval p. Klar v že omenjenem časopisu „L'Istria“ od leta 1846 do 1851. Podpisoval se je P. C., pa v našem izvodu je v nekaterih primerih ostale čerke svojega imena z roko pripisal.

V I. letniku (1846) stoji v 9. št. „Majhino popotovanje od Tersta do Rovinja“ (Viaggetto da Trieste a Rovigno). Iz tega spisa, ki obsega blizu tri strani četverne oblike časopisa, vidimo, da je p. Klar francoščino ne le razumel, temuč tudi govoril. Popisuje namreč nekemu sopotniku, ki se mu je reklo, da le francosko govori, v prijaznem pogovoru mala isterska mesta, ki se mimo njih vozita po morju.

Drugi njegov spis v tem letniku je življenje slovečega našega patra Frančiška Glaviniča: „Biografia del pad. Francesco Glavinich istriano v št. 24—25, z dostavkom urejevatstva 4 strani.

Tretji je življenje že znanega nam njegovega učitelja Antonija Pesara: „Biografia di monsignor Antonio Pesaro Canonico titolare“ str. 4³/₄ v št. 33—34. Naposled opisuje v št. 47—48 in 49—50 Istrijana Petra Krušiča („Pietro Crussich“) gospoda v Lupoglavi in poveljnika v terdnjavi Klisu v Daljmaciji, ki je živel v 16. stoletju ter dal na svoje stroške prve stopnjice se Sušaka na Tersat narediti (današnje so novejšje, iz prejšnjega stoletja). Zgubil je življenje v hudem boju s Turki; hči njegova je odkupila njegovo truplo ter ga dala pokopati na Tersatu v kapeli sv. Petra, ki jo je bil on dal sezidati.

V drugem letniku „Istrije“ (1847) sta dva spisa p. Klara, v št. 3—4, 5—6 na 8 straneh o razkolu isterskem („Scisma istriano“); v št. 17, 18, 19, 20 na 10 str. o težavnih razmerah isterskih škofov po razkolu do leta 1180 („Difficile condizione dei vescovi d' Istria dopo lo scisma istriano fino al 1180“).

V tretjem letniku (1848) imamo najprej znameniten spis o serafinskem redu, o nekih okrajinah in neketerih frančiškanskih samostanih v Istriji („Del Ordine serafico di qualche provincia e di alcuni conventi francescani d' Istria“) 15 strani v št. 2, 4, 5, 6, 7, 9; potem v št. 3. junija 3 strani o samostanu sv. Petra („Del convento di s. Pietro in Selve“).

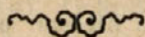
V četrtem letniku ni ničesar od našega patra; tolikanj več pa v petem (1850). Tu stoji v št. 22 mikaven spis o vstavljenju in zatertju samostana sv. Klare v Gorici („Fondazione e soppressione del monastero di S. Chiara in Gorizia“) čez 3 st. in berž po tem o kapitulju gospê v Gorici („Capitolo di dame in Gorizia“) 1¹/₄ str. in o zatertju samostana benediktinek v Ogleju („Soppressione del monastero delle Benedittine d' Aquileja“) ¹/₄ str.

Dalje v št. 27, 28 na 11^{1/2} str. znameniten spis o poglavitnih prigodkih oglejskega škofijstva od postanka do zatertja („Precipue vicende del episcopato d' Aquileja dall' origine fino alla soppressione“); v št. 29. o vstanovljenju nadškofijstva v Gorici, o metropolitnem kapitulju in provincijalnem cerkvenem zboru goriškem („Erezione del Arcivescovato in Gorizia. Capitolo metropolitano. Sinodo provinciale goriziano“) 6^{1/2} strani; naposled v št. 35 o pravem času vstanovitve goriškega nadškofijstva („Vera epoca in cui fu eretto l' arcivescovado di Gorizia“) 2 str. V poslednjem spisu popravlja zmoto prejšnjega. Oba je predelana in izpiljena vnovič izdal v slavnostni knjigi poklonjeni leta 1855 novemu knezu nadškofu Andreju Golmajerju o njegovem vходу v svojo goriško cerkev („Memoriale del fausto ingresso di Sua Altezza ill.ma e rev.ma Andrea Golmayr Principe Arcivescovo Metropolita dell' Illirio Dottore di S. Teologia Abate titolare di Petur ecc. ecc. ecc. nella sua Chiesa di Gorizia il dì XXIV giugno MDCCCLV. Gorizia. Tip. e lit. di G. B. Seitz. 1855“).

Ta knjiga na močnem papirju v 4° tiskana in primerno vezana obsega 46 strani in dve podobi na posebnih listih, namreč bazilike akvilejske in goriškega mesta, čedno, dasi ne ravno s fotografsko natančnostjo risani. Po vvodnih besedah pisavca in posvečujočem pismu založnikovem gre prvi spis „Precipue vicende dell' episcopato aquilejese dalla sua origine fin alla soppressione“ do str. 33., dalje od str. 35. do 46. „Erezione e vicende dell' arcivescovato di Gorizia“.

Kedor bi hotel le nekoliko primerjati to izdanje s prvim v „Istriji“, bi se prepričal, s koliko skerbjo je p. Klar popravljal in pilil tudi svoj jezik. Škoda ker ni imel prilike, kaker je želel, tako delati sè vsemi svojimi spisi. Vmerl je prezgodaj 30. malega travna 1860; letos torej. prav ta mesec imamo petdesetletnico njegove smerti.

(Dalje prih.)

Iz ljubljanske ženske skupščine III. reda.

Ko se je zaslišal klic po organizaciji tretjega reda, smo se poprijeli tudi mi te misli, ker smo prevideli, da je tretji red.

namesto, da bi prenavljal kerščansko družbo, dostikrat le predmet zasramovanja in zaničevanja, vsled nevednosti na eni in slabo razumljene pobožnosti na drugi strani. Čutili smo težko odgovornost, ki jo imajo pred Bogom vsi, ki so postavljeni za to, da vodijo red po pravem potu. Sklenili smo torej vse moči napeti, da postane svojim udom varno zatekališče, prijeten vert, prava dušna domačija in naj boljša tolažba v terpljenji tega življenja. V koliko se nam je posrečilo to doseči v moški skupščini, o tem smo vže večkrat pisali v „Cvetji“. Prav zato se bo skoraj gotovo mnogim bravcem čudno zdelo, kako da o ženski skupščini ni bilo do zdaj nobenega poročila. Ali smo to čisto v nemar pustili?

Nikaker ne! Tudi tukaj se more zaznamenjati prav lep na-predek. Tudi tukaj se, hvala Bogu, vse prenavlja, po dobro premišljenem načertu, in upamo, da ni več daleč čas, ko bo tudi to trudapolno delo doveršeno. Hoteli smo počakati s poročilom do tedaj in stopiti pred bravec šele s končnim uspehom. Ali ker se vedno silneje povprašuje po vspehih, smo se odločili pretergati molk, zlasti, ker mislimo, da s tem spodbudimo tudi poslednje omahujoče mlačnike, da se vsaj v zadnjem trenutku ogrejejo za dobro stvar.

Ravno nekako pred dvema leti je bilo, ko smo na vse strani ugibaje, stikali po zapisniku udov ljubljanskega tretjega reda. Okoli 12.000 imen smo brali, a kje so vse te osebe? Od leta 1837 pričenši — koliko jih je pomerlo, koliko se jih je izselilo iz Ljubljane? Kedo bi nam mogel na to odgovoriti?

Po dolgem preudarku smo začeli pri vsaki priložnosti počevati tretjerednice o pomenu in potrebi organizacije, ter konečno izdali posebne listke, ki so bila na njih natisnjena vsa potrebna vprašanja, z vabilom, naj jih vse sestre, ki stanujejo v Ljubljani, izpolnijo in vernejo. Nepričakovano kmalu so se nekatere vnete tretjerednice poprijele naše misli ter nam pomagale pri delu, tako da je število oglašanih narastlo v kratkem času na 1600 in do danes na 2000 samo v mestu prebivajočih tretjerednic.

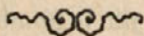
Sedaj se je pričel sestavljati imenik. Za vsako osebo sta se napisala dva posebna listka, ki obsegata zraven imena in priimka vse podatke, ki zadevajo tretji red. Ko je bilo to delo doveršeno, je bilo treba vrediti prve listke po abecednem redu

za imenski zapisnik, druge pa po bivališčih tretjerednikov za krajevni zapisnik. Pa to še ni bilo dovolj. Treba je bilo razverstiti po stanovanjih vrejeni imenik po posameznih mestnih župnijah in te naposled razverstiti po posameznih cestah in ulicah v manjše mestne oddelke po 60 do 100 tretjerednic.

Sedaj še le smo mogli stopiti v ožjo dotiko sè sestrami! Od tedaj se zbirajo, ako čas pripušča, vsako nedeljo popoldne tretjerednice enega tacih oddelkov skupaj v posvetovanje. Še enkrat se jim pojasni namen organizacije, potem pa si izvolijo iz svoje srede po dve ali po več zaupnic, ki bodo prevzele nekako zastopstvo za dotični mestni del. Le še nekaj nedelj in tudi to delo bo opravljeno. Tedaj se pa skličejo vse izvoljene zaupnice, da si izberejo iz svoje srede prednico, odbornice in vse druge opravnice, ki so potrebne za postavno vrejeno predstojništvo.

Kadar se to zgodi, Vam bom, ako bo volja Božja, zopet poročil.

Pri tem dolgotrajnem delu moram posebno pohvaliti tretjerednice, ki delajo po tovarnah, zlasti v tobačni tovarni in predilnici. Kar na svojo roko so se organizirale in so sedaj sè svojimi zaupnicami nekak poseben odbor, ki stoji hrabro kot jedro cele skupščine. Pa tudi vse druge sestre z malo izjemami se vnemajo za to reč ter pomagajo po svojih močeh do dobrega uspeha. Bog jim poplačaj trud stotero!

Iz Zatičine.

Bog ve, kedaj se je zadnjikrat kaj bralo v „Cvetju“ o skupščini III. reda pri nas v Zatičini! Najberže še nikoli, vsaj nam ni nič znano, in vendar se tudi tretjerednikom v zatiški okolici ni treba sramovati belega dneva. Sicer nismo ne največja ne najstarejša skupščina III. reda na Kranjskem, nasprotno, ni še dolgo, odkar obstojimo, pa tako maloštevilni in brez vsakega pomena vendar tudi nismo, in prav ginljivo je videti, kako živimo v naši župniji v najlepšem soglasju z o. o. cistercija ni v staroslavnem zatiškem samostanu: sinovi in hčere sv. Frančiška v bratovski ljubezni združeni s sinovi velikega sv. Bernarda!

Tretji red je bil pri nas v Zatičini slovesno ustanovljen dne 17. avg. 1. 1902. Od ravno tistega dneva spadajo k nam pa

tudi Št. Vid, Višnja gora, Žalina in Polica, in na drugi strani še Kerka. Pri prvem javnem shodu v Zatičini je bilo sprejetih 92 oseb, in sicer 8 moških in 84 ženskih. Kakor se vidi imajo moški tudi pri nas na Dolenjskem kaj terde glave in se ne dajo tako lahko navdušiti za III. red, o katerem večidel mislijo, da je prav za — stare babe! Od onega prvega shoda do zdaj je minilo 8 let; no, hvala Bogu, to se mora priznati: v tem času se je naše število lepo pomnožilo in dobro smo napredovali. Naš letošnji zapisnik III. reda ne kaže nič manj kakor 486 udov in sicer 264 takih, ki so bili sprejeti v zatiški fari, in verh tega še 222 drugih tretjerednikov, ki so se dali iz drugih soseskkih skupščin v Zatičino prepisati. To je še precej veliko število za naše dolenjske razmere.

Pervi voditelj naše takrat še majhine skupščine je bil župnijski vikar čast. o. Lavrencij Göppel; pa po dveh letih, namreč 29. aprila 1904, je za naslednika dobil č. o. Bernarda Marenčiča, ki je pa moral, žalibog, vsled bolezni kmalu vse pustiti. Za nadaljnega voditelja so mil. g. opat Gerard Maier zdaj imenovali č. o. Alberika Ilovskega, ki je bil naš vneti predstojnik do 10. decembra 1909. Od tega dneva imamo novega vodjo v č. g. Robertu Sennu.

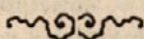
Vsi štirje dosedanji voditelji so se resno trudili in prizadevali, da bi se III. red v Zatičini in v celi okolici bolj in bolj razširjal, in naš zapisnik kaže v natančnih številkah, da njihov trud ni bil zastonj, če tudi nekateri bodisi iz nevednosti, bodisi iz kakšnega drugega vzroka čez nas zabavljajo. Kaj čmo! Vsaka dobra in celo najboljša reč ima svoje nasprotnike, tako je bilo pri vsakem redu, kako bi naj bilo pri III. redu drugače! In če je naš Zveličar svoje najhujše sovražnike poterpežljivo prenašal, kaj bi tretjeredniki obupali, če nas muhe nadlegujejo! Naj imajo svoje veselje, nam je to le v čast!

Javne in slovesne shode za Zatičino in celo okolico imamo po šestkrat v letu, in hvala Bogu, tudi pri najslabšem vremenu je zmirom precej ljudi. Po posameznih farah pa se verše s pomočjo č. g.g. župnikov in kapelanov redni mesečni shodi. Za svoje shode in za vse druge pobožne vaje III. reda rabimo v Zatiški farni cerkvi, ki je sploh največja cerkev na Kranjskem, kapelico sv. Bernarda, v kateri stoji lep kip sv. Frančiška, ki smo ga pred nekaterimi leti kupili za skoraj 300 K. — To so nekateri podatki iz naše kronike. Veliko dela še

čaka na Dolenjskem, v marsiketerih farah je še prav malo tretjerednikov, pa s pomočjo božjo in po priprošnji sv. Frančiška bomo vendarle napredovali — počasno pa gotovo! Samo eno željo imamo: da bi več moških dobili v svojo skupščino. Ženskih bo vselej dosti, moških pa je do zdaj malo, prav malo! In vendar je vzvišeni namen III. reda zlasti za mladeniče, za gospodarje in očete tako velepomemben! Upajmo, da bomo kaj dosegli tudi v tem oziru — Bogu v čast, celi zatiški okolici v korist za čas in večnost.

11. marca 1910.

P. Robert Senn S. O. Cist.
vodja skupščine III. reda v Zatičini.

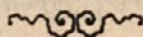
Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine gorjanske: Jera (Marija) Blažin, Helena (Marija) Šihar. Dalje priporočajo: neka mati svojega sinu za spreobrnjenje in stanovitnost v poklicu; R. B. sebe in svojo gluho-nemo sestro za poboljšanje; neki bolnik za zdravje, če je božja volja; neka žena od Sv. Petra pod Svetimi gorami priporoča sebe za ljubo zdravje, svojega moža in otročiče v neke posebne dobre namene in da bi se vsi zveličali; J. F. iz Mirna, sedaj v Aleksandriji, da bi spoznala pravi poklic, da bi se vselej greha varovala in sovražnika premagovala; J. S. iz Tolmina, sedaj v Aleksandriji, da bi srečno prišla v svojo domovino in stanovitna ostala v svojem poklicu k vstopu v samostan; neki stariši iz Nove štifte za srečno zadnjo uro in v neke druge dobre namene; neka žena za zdravje sebi, možu, otrokom in vsej svoji hiši, tudi za srečo in blagoslov božji pri gospodinjstvu; prav tako neka druga žena od ravno tam; ta in še neka druga ženska tudi še v neke posebne dobre namene; A. L. iz D. priporoča tamkajšne gospode dušne pastirje, da bi jih Bog zdrave ohranil ter jim dal njih verno čredo srečno pripeljati skózi to solzno dolino v sveta nebesa.

Priporoča se v pobožno molitev tudi rajna sestra tretjerednica Marija Rebernik, ki je okoli 70 let stara v Gospodu zaspala dne 5. svečana v Velikovcu. V tretji red so jo bili sprejeli prečastiti gospod predstojnik Vinko Poljanec v Št. Kancijan na Koroškem. Od vseh svetih lanskega leta je bila cel

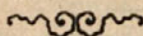
čas v postelji, kjer je vdana v božjo voljo prenašala vse bolečine. Večkrat je bila mej tem previdena sè svetimi zakramenti. Jezusa je vedno ljubila in že pred dolgo leti se je bila njemu na čast mesu odpovedala. Smerti se ni bala. Sama je rekla: „Rada vmerjem, ker je ljubi Jezus pri meni. Jaz se smerti ne bojim, ker se plačila veselim“. Blaga sestra, ki obhajaš zdaj večno veliko noč pri ljubem Jezusu, prosi za nas, da bomo tudi mi po tvojem zgledu častili in ljubili presveto serce Jezusovo ter ga tudi enkrat gledali odkrito v svetih nebesih.

Cecilija Rak.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo M. K. presv. Sercu Jezusovemu in Marijinemu ter sv. Antonu Padovanskemu za več prejetih milosti; neka mati tretjerednica, ki je imela več otrok, ki so vmerli preden so mogli biti kerščeni, da je naposled dobila zdravo deklico, ki obiskuje že vsakdanje šole; M. G. iz Kamnika sv. Valentinu za zadobljeno zdravje.

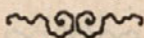

Za kitajski misijon

so nadalje darovali pri nas: Neimenovana oseba s Primorskega 100 K; neka oseba po p. Hijacintu (p. Koper) za odkup kitajske deklice, ki naj bi se kerstila na ime Ivanka: 26 K; Marija Sivec, kuharica pri č. g. ž.: 21 K za deklico, ki naj se kersti na ime Marija in ji hoče ona biti botra ter prosi, da se ji naznani, kedaj bo deklica kerščena; v Kamniku: Ana Dobnik za odkup otrok Ane in Antona: 80 K; Ana Marija Frank za odkup deklice Ane Marije: 24 K; P. A.: 1 K; B. S.: 1 K; Ana Murn: 2 K; Lucija Bait: 2 K; Ivana Osana: 4 K; M. S. iz Novega Mesta: 20 K; H. M.: 1 K; neimenovan za odkup deklice Marije: 20 K; Gregor in Marjeta Podrekar za odkup otrok Gregorja in Marjete: 50 K; Ana Kač iz Vrbja za odkup dečka Frančiška Serafinskega: 30 K. —

Naš misijonar bo teh darov gotovo jako vesel in hvaležen za nje blagim dobrotnikom in dobrotnicam. Mi pa moramo vendar le opomniti, da je treba odkupljene otroke tudi rediti,

oblačiti, odgojevati itd. in to stane veliko več ko 20 ali 30 kron. Naj blagi dobrotniki tudi na to mislijo; naj prevzame, kedor more, tudi stroške za popolno odgojo kupljenega otroka, sicer je odkupovanje nemogoče. Odkupljeni otroci nimajo več ne očeta ne matere, ki bi za nje skerbili; blagi dobrotniki naj jim bodo oboje in popolnoma in Bog jim poverni! Pomislite, pobožni katoliški Slovenci, tudi to: Na Kitajskem zori zdaj velika žetev; ako jo katoličani zamudimo, bodo prišli in že prihajajo protestantje in Kitajska bo zgubljena za katoliško cerkev.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1910.

Mesec aprilj ali mali traven.

1. petek, velikonočni: sv. Martina, d. m. 2. sobota, bela: sv. Frančišek iz Pavle, sp. 3. nedelja, bela: sv. Benedikt Filadelfijski, sp. 1. r. P. O. 4. pondeljek: Označenje je bl. device Marije. V. O. P. O. 5. torek: sv. Vincencij Fererij, sp. 6. sreda: bl. Tomaž Tolentinski, m. 1. r. 7. četrtek: bl. Marija Krescencija, d. 3. r., bl. Antonija iz Florence, vd. 2. r. 8. petek: bl. Julijan, sp. 1. r. 9. sobota: bl. Arhangelj, sp. 1. r. 10. nedelja, 2. po vel. noči: spomin božjega groba; bl. Karelj iz Sec, sp. 1. r. 11. pondeljek: sv. Leon I. papež, c. u. 12. torek: bl. Angelj Klavaški, sp. 1. r. 13. sreda: sv. Hermenegiljd, m. 14. četrtek: sv. Jusiin, m. 15. petek: sv. Cirilj Aleksandrijski, šk. c. u.	16. sobota: sv. Rafaelj arhangelj, P. O. za ponovljenje obljud. 17. nedelja, 3. po vel. noči: zaščitenišvo sv. Jožefa; sv. Cirilj Jeruzalemski, šk. c. u. 18. pondeljek: bl. Andrej Hibernon, sp. 1. r. 19. torek: bl. Konrad Askulanski, sp. 1. r. 20. sreda: bl. Leopold Gajški, sp. 1. r. 21. četrtek: sv. Anzeljm, šk. c. u. 22. petek: sv. Sotér in Kaj, m. 23. sobota: bl. Egidij, sp. 1. r. 24. nedelja, 4. po vel. noči: sv. Fidelij Zigmariški, m. 1. r. (kap.) P. O. 25. pondeljek: sv. Marka, ev. 26. torek: Mati božja dobrega svéta; sv. Klet in Marcellin, pap. m. 27. sreda: bl. Jakob Ilirski, sp. 1. r. 28. četrtek: bl. Lukezij, sp. 3. r. P. O. 29. petek: sv. Peter, m. 30. sobota: sv. Katarina Sijenska, d.

Pomen znamenj **P. O.** **P. O. V. O.** kaker povedano v prejšnjih zvezkih.

nji? Ako jo smem šoditi, ne da bi bil kedaj poskusil pisati ž njo, mislim, da bi ji šla prednost pred Gabelsbergerjevo; lažje bi se je bilo naučiti in natančniše bi se dalo ž njo pisati; tudi podoba pisma je za moje oko prijetniša od Gabelsbergerjevega. Ali — našega domačega izvirnega sestava ne doseza niti glede lepote in lehkote, niti glede natančnosti in doslednosti in, kar je našega sestava poglavitna prednost, najmenj glede nespremenljivosti pomena čerk in njih enake porabljenosti za vse glavne jezike evropskega kulturnega kroga, celo za drobne glasoslovne in naglasne preiskave.

Ali žal! prav te prednosti našega sestava so neketere gospode silno ostrašile; videli so v njih le težave in sitnosti, ki so jim, kaker plevel pšenico, popolnoma zadušile izvirno slovenski berzopis, ki so ga želeli in pričakovali.

Vgovarjalo se je tudi, da je razloček mej znamenji samoglasnikov v našem sestavu premajhin; le trije bi se dali tako razločevati: *i, a, u*. In res! priznati se mora, da bi se v nagli pisavi zlasti *e* in *a* vtegnila semtertja preveč zenačiti, včasih morda tudi *a* in *o*. Ali to se godi v navadni nagli pisavi prav tako. V primeroma počasnem, skerbnem pisanju pa bi se roka kmalu privadila dobremu razločevanju, tem lažje, ker prav za prav razloček naših samoglasniških znamenj ni le v nagnjenosti, temveč ob enem tudi v dolgosti: *a* je najdaljši, *e* in *o* sta krajša, *i* in *u* najkrajša. Znamenji za dolga *e* in *o* se v naši slovenščini pa tudi po nekoliki vpognjenosti razlikujete od *a*, če tudi v nagli pisavi nikakor nismo prisiljeni na to paziti, ker celo v navadnem pisanju ne delamo razločka mej *e* in *e* in *e*, *o* in *o* in *o*.

Nekoliko natančniši od navadne pisave bi seveda moral biti naš berzopis tudi v naglem pisanju. Vedno bi se naj razločevalo *góri* od *gori*, *kôsi*, *kôsi*, in *kósi* od *kosí*, *sêdi* od *sedi*, *sêde* od *sedé*, itd. Pisanja bi to nikomer ne težilo, pač pa bi vsakomu olajševalo branje in umevanje. V naši navadni vsakdanji pisavi je dokaj primerov, kjer tudi vaje bravec na prvi pogled ne bo lahko zadel pravega pomen in pravega branja. Če vidi natisnjeno: „On je stal in ti je rekel, da sedi“, kedo more vedeti, ali naj bere *sêdi* ali *sedi*?

Tudi v nemščini so podobni primeri. Če vidim natisnjeno ali pisano: „Der Herr sass auf dem Diener“, od kod naj vem na prvi pogled, ob der Herr auf dem Diener sass, oder dem Diener aufsass? Tudi nemškimi bravcem bi torej koristila natančnost našega berzopisa, ki razločuje proklitike s kratkimi in sicer enake, pa naglašene besede z dolgimi samoglasniki. Primeri tudi besedi *gêbet* in *Gebêt*. —

Ali če ima moj berzopis toliko prednosti za našo slovenščino in celo za druge nam znane jezike, kako da sem ga sam zapustil, kako, da sem svoje primere pretergal v sredi stavka v češkem očenašu? Na to moram odgovoriti, da pri vsem preziranju vender le

nisem obupal nad svojo rečjo; primere pa sem pretergal iz različnih vzrokov. Pervič jih je bilo za tiste, ki bi se hoteli vaditi, za nekaj časa zadosti v pri nas znaniših jezikih, latinščini, naši slovenščini, nemščini in italijanščini. Drugi vzrok, da je nadaljevanje izostalo, je bila velika težava, ki mi jo je delalo pisanje; vsako stran sem pisal gotovo do dvajset ali trideset krat, preden sem dobil izvod brez napake in koliker toliko čedno pisan, da se je mogel porabiti za „kliše“. Za tako pisanje bi bilo treba dobro izurjenega lepopisca, ki bi ob enem že tudi popolnoma znal ta berzopis. Ali takega človeka do zdaj ni nikjer najti. Če hočem torej stvar po namenu doveršiti, ni druge pomoči, kakor da pišem sam, in, če mi Bog da še kaj časa na tem svetu, želim to storiti.

Ali če moji rojaki ne marajo za mojo iznajdbo, „quia nemo propheta acceptus est in patria sua“, — kaj potem? — Potem se bo treba obrniti, kamer se je gosp. Skob1: „ecce, convertimur ad Gentes!“ —

Tudi „Eulalia“ je mej Nemci in Francozi zbudila vsaj nekaj interesa, mej slovenskimi rojaki prav nič. In vendar je razumljiva vsem izobraženim, — Slovencem kakor ne-Slovincem, — ki so se kedaj kaj latinščine učili, mej tem ko bi bilo treba za esperanto znati tudi nemščino, francoščino, angleščino itd. Vem sicer, da ima esperanto že mnogo časopisov po različnih deželah in delih sveta, vendar ne verjamem, da bi ga umelo toliko ljudi, koliker jih ume latinščino in torej lahko tudi evlalijo. Vsi tisti časopisi, in ke bi jih bilo desetkrat več, pa ne bi bili zadosti, da bi se moglo z esperantom priti po vsem svetu, kakor se presmelo terdi. Jaz torej ne vem, zakaj naj bi se moji rojaki rajši učili esperantovščino, ko širili domačo iznajdbo „evlalijo“, zlasti ko je ono že v obilni meri spodrinil nje sinček I d o in ko se prikazuje že tudi več drugih vmetnih jezikov, ki stoje na boljši in terdnjši podlagi kakor esperanto. Najnovejši poskusi so ti: Hartl, Lehrbuch der Perfectsprache, Linz 1909; B o n i n g u e, Romanal, Boulogne-sur-Mer 1909; P e a n o, Discussiones (Academia pro Interlingua), Torino 1910. — Kaj več o teh publikacijah prihodnjič.

Popravek.

Pervi besedi na predposlednji strani zadnjih platnic naj se popravi naglasno znamenje; prav bi bilo namreč v indikativu slávi (ne slávi, kar bi bil velewnik). Tako se povdarjajo v ind. v vseh osebah in sing. fem. v 2. part. perf. glagoli: blátiti, gláditi, pláziti, rániti, stávití, trátiti, váditi, víditi, mísliti, pílití, síliti, vsmfliti, vščípniti, délati, gledati, kídati, píkatí, vmíkati, vtíkatí, pókatí itd.; v ostalih primerih tistega partic., v inf. in imperativu imajo naglas potegnjen: bláti itd. Vendar bi bila dobra rima n. pr. Bog ti právi: Tí me slávi!